

Приложение 2

ВЪВЕЖДАНЕ НА ЗАЩИТНА МРЕЖА, ПРАВИЛА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ВСИЧКИ СЛУЖИТЕЛИ И ВЪЗЛАГАНЕ НА КОНКРЕТНИ ОТГОВОРНОСТИ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ВЪВ ВМГ „СВЕТИ НИКОЛАЙ ЧУДОТВОРЕЦ“

Изработена на основание на приложенията към Механизъм за противодействие на тормоза и насието и алгоритъм за прилагането му.

I. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СЛУЖИТЕЛИ И УЧИТЕЛИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ТОРМОЗА

Според чл. 7 ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

1. Запознаване с формите и белезите на тормоза.
2. Задължение на всички е да следят за белези и прояви на насилие и тормоз:
  - Служители – междучасие, коридора и в двора и при работа с ученици.
  - Учители
  - по време на учебни часове в класните стаи, в учебни работилници, физкултурен салон;
  - по време на междучасие в коридори, двор и други конфликтни места
  - Психилог – работа с насочени от класни ръководители, директор, училищна комисия, координационен съвет проблемни ученици.
3. Спазване на процедурата за действие при проява на тормоз и правила за работа с:
  - Дете жертва на тормоз,
  - Дете упражнило тормоз,
  - Деца, които подпомагат и подкрепят тормоза,
  - Деца наблюдатели
4. Спазване на изискването за регистриране на тормоз
5. Спазване на графика за дежурства.

II. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА

1. Осъзнаване и оценка на проблема.

1.1. Оценката на тормоза в гимназията се организира от ръководството на гимназията със съдействието на Училищния координационен съвет /УКС/ за справяне с насието в началото на всяка учебна година с цел определяне на формите и видовете тормоз, участниците в тормоза и местата, където най-често се случва.

1.2. Провежда се чрез анкета от класните ръководители до 3 седмици от началото на учебната година.

1.3. Резултатите се обработват в десетдневен срок от психолога на ВМГ със съдействието на членовете на УКС за справяне с насилието.

1.4. След обобщаване на резултатите от изследването, психолога запознава персонала на гимназията с оценката на проблема на Общо събрание.

1.5. На базата на извършената оценка се изготвя план за противодействие на училищния тормоз от УКС за справяне с насилието, който се актуализира всяка година до края на месец октомври.

2. Дейности за предотвратяване на училищния тормоз.

Дейности на ниво клас/класна стая

2.1. С цел създаване на пространство, в което се говори открито за тормоза:

- в часа на класа всеки класен ръководител използва формите на групова работа, дискусия, решаване на казус, споделяне на опит за разясняване на проблема за същността и видовете тормоз между учениците;
- учителите при необходимост и конкретна ситуация анализират проблема на насилие, ценностите, социалните роли, функциониране на институциите;
- търси се възможност за участие на родителите при работа на класния ръководител.

2.2. Класните ръководители провеждат при необходимост разговори с родителите в индивидуални или групови срещи по време на втория час на класа, за това какво е тормоз и какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия, дали той се чувства унижен или заплашен.

2.3. Всяка паралелка заедно с класния ръководител изработва общи правила на поведение в училище.

2.4. Класният ръководител, заедно с учениците изработва процедура, описваща мерките в случай на нарушаване на правилата.

Дейности на ниво училище

2.5. Със заповед на директора на гимназията е създаден УКС за справяне с насилието, който да планира, проследява и координира усилията за справяне с училищния тормоз.

2.6. УКС за справяне с насилието изработва единен механизъм с ясно разписани отговорности, за предотвратяване и реагиране при проява на тормоз и насилие в гимназията.

2.7. УКС за справяне с насилието обобщава всички предложения за правила на поведение и ценности, направени от класовете, съгласувано с класните ръководители и

формулира общоучилищни ценности и правила, които стават част от училищната политика.

2.8. Комисията за актуализиране на ПДУ, разработва предложения за промени в ПДУ, произтичащи от настоящия механизъм, предлага ги за обсъждане и приемане на ПС.

2.9. Ръководителят на компютърен кабинет отговаря за запознаване на училищната общност и родителите със Заповед РД09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката и с настоящия „Механизъм за противодействие на тормоза в ВМГ”, като публикува тези документи в училищния сайт.

2.10. УКС предлага на ръководството мерки и изработва процедура за усъвършенстване на системата на дежурство като бъдат обхванати местата в гимназията, определени като „горещи точки“.

2.11. УКС за справяне с насилието организира и провежда подкрепящо обучение на целия персонал на тема: „Какво представлява тормозът, разпознаваме ли го, какво можем и искаме да направим и как да го направим”.

2.12. Председателят на училищната комисия за квалификация, съгласувано с директора планира обучения за повишаване на квалификацията на учителите в областта за справяне с училищния тормоз.

Дейности на ниво общност

2.13. Класните ръководители съдействат на УКС за издирване на родители от областта на помагащите професии, като психолози, социални работници, лекари, журналисти, спортисти, музиканти, драматурзи, художници и др., които да бъдат включени в различни училищни инициативи.

2.14. УКС за справяне с насилието, съгласувано с директора на гимназията осигурява реални партньорства с външни за училището организации, служби и специалисти;

- Дирекция "Социално подпомагане" - Отдел „Закрила на детето” – Общинска комисия за БППМН
- РУ Аспарухово – Детска педагогическа стая – ИДПС
- Местна комисия БППМН – район Аспарухово

III. ПРОЦЕДУРА ЗА ДЕЙСТВИЯ ЗА СПРАВЯНЕ С УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ

По-голямата част от ситуацияите на тормоз могат да бъдат овладяни от *учителите*, а някои от *самите деца*. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

Ако се касае просто за приятелска игра *учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят.*

Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз е необходимо да се предприемат следните действия.

3. Прекратяване на ситуация на тормоз.

ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВСЕКИ УЧИТЕЛ и СЛУЖИТЕЛ Е ДА СЕ НАМЕСИ, ЗА ДА ПРЕКРАТИ СИТУАЦИЯ НА ТОРМОЗ, НА КОЯТО Е СТАНАЛ СВИДЕТЕЛ, КАТО:

- В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях **незабавно**;
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията;
- Важно е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

1. Реакции спрямо ученика, упражнил тормоз.

1.1. Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класният ръководител или психолога.

- Учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, показва ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че хората правят грешки, които следва да бъдат поправени, без да се налагат наказания;
- Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си. С това негово решение трябва да се съгласи и потърпевшият от тормоза ученик;
- Класният ръководител изслушва ученика, упражнил тормоза в отсъствието на потърпевшия ученик;
- След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на учениците и дава обратна връзка;
- Класният ръководител може да потърси съдействие и от другите учители и от психолога, който също може да подпомогне работата на учителя като наблюдава ученика във взаимоотношенията му с другите ученици и даде насоки за действията и мерките, които учителят да предприема при необходимост.

1.2. При повтаряне на едни и същи нарушения на правилата се прилага подходът за възстановяване на щетата, уведомяване на класния ръководител и УКС, като се съставя протокол за тормоз.

- Класният ръководител уведомява родителите за случилото се, както и за предприетите от училището действия за разрешаване на ситуацията;
- Разговорът се провежда в партньорски взаимоотношения, като се предоставя отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки;
- Родителите трябва да бъдат запознати, че критиките, обидите и negliжирането на другия ученик от тяхна страна само ще задълбочат конфликта;
- От разговора могат да бъдат изведени конкретни договорки кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат;
- Учителят насочва родителите за консултация с психолога на гимназията.

1.3. При много сериозно ниво на тормоз – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, както на ученика-жертва, така и на ученика-извършител се уведомява Дирекция социално подпомагане – Отдел за защита на детето, Държавната агенция за закрила на детето или МВР.

- Учителят или служителят, станал свидетел на подобен тормоз, ако не може да се справи сам е длъжен да потърси помощ от охраната в гимназията, дежурния екип, психолога, ЗДУД, ЗДУПД или други лица, намиращи се в района на инцидента,;
- След прекратяване на физическия контакт между лицата, свидетелят на тормоза уведомява директора на гимназията и регистрира ситуацията на насилие в единния регистър на училището;
- Директорът свиква УКС за справяне с тормоза и уведомява отдела за „Закрила на детето” по местоживее и отдела за „Закрила на детето” към ДСП – Аспарухово, местната комисия за БППМН, РУО и полицията;
- УКС за справяне с тормоза обсъжда ситуацията на свое работно заседание и съставя протокол за тормоз, уведомява класния ръководител и родителите на учениците като ги насочва към местната комисия за БППМН и полицията, ОЗД и общината по силата на координационния механизъм.

2. Реакции спрямо ученика, който е обект на тормоз

Работата с ученици, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител говори с ученика, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило;
- Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- Класният ръководител уведомява училищния психолог и председателя на УКС.

- Класният ръководител наблюдава ученика в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него или родителите.
- Класният ръководител изпълнява препоръките на психолога и следи ученикът да изпълнява при необходимост същите.

3. Реакции спрямо наблюдателите

- Класният ръководител поощрява тези, които са предприели правилни действия по време на проявата на тормоз. Препоръчва се на останалите да действат според приетите правила за поведение при евентуален случай в бъдещето;
- Класният ръководител насърчава учениците за разбиране, съпричастност и тактичност спрямо учениците, станали обект на тормоз.

АКО ДРУГИ УЧИТЕЛИ ИЛИ СЛУЖИТЕЛИ СА СВИДЕТЕЛИ НА ПРОЯВА НА ТОРМОЗ, ТЕ ИЗПЪЛНЯВАТ ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ СЪПКИ ЗА КЛАСНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ.

5. Регистриране на ситуации на тормоз.

- Регистърът се съхранява на общодостъпно място в стая 204;
- Всяка ситуация на тормоз се описва в регистъра от учители/служителя, който я е наблюдавал с цел проследяване развитието на случая във времето и планиране на подходяща интервенция;
- Регистърът съдържа кратко описание на всяка ситуация, кога се е случила, кои са участниците, кой е регистрирал ситуацията, какви мерки са били предприети, кои отговорни участници са информирани, как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои;
- Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат необходимите мерки за взаимодействие с учителите, родителите и психолога.

6. Насочване към други служби.

- В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето” по местоживеене.
- Като първа стъпка се уведомява директора на училището, който е задължен да уведоми съответния отдел „Закрила на детето” по местоживеене и отдела за „Закрила на детето”, на чиято територия е училището, местната комисия за БППМН, полицията
- В тази връзка е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на социалните работници от отделите „Закрила на детето” към Дирекциите „Социално подпомагане”. Социалният работник е професионалистът, който може да проучи ситуацията, в която се намира детето, условията, при които

живее, родителският капацитет и при необходимост да предприеме мерки, които да подпомогнат детето и семейството като цяло.

Телефони за връзка:

- Дирекция "Социално подпомагане" - Отдел „Закрила на детето” – Общинска комисия за БППМН – 052/602771
- МВР – Детска педагогическа стая – ИДПС – Борислав Младенов 0896/652702; 052/552421
- Местна комисия БППМН – председател Йордан Николов ; секретар Елка Димитрова 052/370350
- Държавна агенция за закрила на детето – тел.116 111
- Национален център за безопасен интернет –тел. 124 123

Председател УКС: Татяна Мустакова